

Αντ. ΠΑΠΑΡΙΖΟΣ

Η Κοινωνία των αμαρτωλών

(Η πολιτική ως διαχείριση του φόνου της ελευθερίας και της δικαιοσύνης)

Αθήνα, Εκδ. Παπαζήση, 2014, 920 σελ.

Ο χωρισμός πολιτικής και θρησκείας, όπως και οικονομίας και θρησκείας, στις κοινωνίες της Κεντρικής Ευρώπης, προήλθε μετά από αντιπαραθέσεις και αιματηρές συγκρούσεις αιώνων μεταξύ της θρησκείας και της Καθολικής Εκκλησίας, από την μια πλευρά, και των ανερχόμενων αστικής και εργατικής τάξης, από την άλλη. Αυτό οδήγησε, μετά την Γαλλική Επανάσταση, στην σταδιακή εκκοσμίκευση των κοινωνιών και στον τελικό χωρισμό κράτους και Εκκλησίας. Στην σύγχρονη ελληνική κοινωνία κανένα είδος τέτοιων συγκρούσεων δεν έλαβε χώρα. Το νόημα της ελληνικής Ορθοδοξίας εξακολουθεί, όπως και οι προνεωτερικής οθωμανικής προέλευσης σχέσεις εξουσίας, «αλισβερίσι», «ρουσφέτι», «μπαξίσι», «νταβατζιλίκι», κ.λ., να διέπουν, άδηλα αλλά ισχυρά, την πολιτική και την οικονομία, ενώ το κράτος παραμένει ενωμένο με την Εκκλησία.

Ποιες είναι οι συνέπειες του πολύμορφου αυτού γεγονότος; Πρώτον, η συγκρότηση της ταυτότητας του σύγχρονου Έλληνα με βάση ένα «μεταφυσικό πρόσωπο» και την ιδιότητα του «ιδιώτη» στην θέση του πολίτη και του ατόμου. Δεύτερον, η δόμηση του σύγχρονου ελληνικού κράτους με βάση, πριν απ' όλα, τις ανάγκες των προσώπων και των ομάδων που έχουν αναλάβει να το λειτουργήσουν, και όχι με βάση, κυρίως, τις ανάγκες της κοινωνίας, οι οποίες και αποτελούν τον δεύτερο κύριο στόχο της λειτουργίας του. Τρίτον, η παρουσία μιας υπολανθάνουσας παντού παρούσας όμως αυταρχικότητας. Τέταρτον, η άσκηση της πολιτικής ως εάν να αποτελούσε ιδιοκτησία και «επιδεικτική ανάλωση» της εξουσίας, κ.ά. Η εργασία ολοκληρώνεται με τέσσερα κεφάλαια για την πολιτική και την οικονομία, την ελευθερία και την δικαιοσύνη, με πρώτο το: «Η πολιτική ως διαχείριση του φόνου. Η κεκρυμμένη ιερότητα του φόνου».

Η γλώσσα του συγγραφέα Α. Παπαρίζου έχει δοκιμιακό χαρακτήρα, παρά τις σύνθετες θεωρητικές του αναφορές.

A.